

WOMAN 2011

4. Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak 'Kadın'
Edebiyat, Dil, Kültür, Sanat, Peyzaj ve Tasarım Çalışmalarında Kadın Sempozyumu
4th International 'Women' as a Category of Science
Women's Symposium on Literature, Language, Culture, Art, Landscape and Design Studies

CERTIFICATE OF PARTICIPATION

This is to certify that **Ali AYHAN**
has participated and contributed at
the 4th International 'Women' as a Category of Science Women's Symposium
on Literature, Language, Culture, Art, Landscape and Design Studies.

Assoc. Prof. Dr. Latif Gürkan KAYA
Symposium Secretary

Prof. Dr. Turan SAGER
Dean of the Faculty of Fine Arts and Design

MÜZİK KONULU SİNEMA FİLMLERİNDE KADIN TEMASI

Ali AYHAN

İnönü Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Müzik Bölümü, Malatya

ÖZET

Bu çalışmada konusunu müzik sanatından alan filmlerde rol alan kadınların, bu filmlerin başarılarına ne derecede etkisi olduğu üzerine bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırma yapılırken söz konusu filmlerde, kadınların hangi yönlerle ön plana çıktıkları, hangi yönleriyle ön planda olmaları gerektiğine dair önerilerde bulunulmuştur. Sosyal yaşamın vazgeçilmezi haline gelmiş olan sinema sanatında, perdeye taşınan konuları önemli hale getiren ve zirveye taşıyan en önemli unsur şüphesiz oyunculardır. Gelişen teknolojiyle birlikte hem görsel hem de işitsel olarak seyirciyi etkisi altına alan sinema sanatında kadınların oyuncu olarak nasıl bir tema ile sinema perdesinde yer aldıkları konusunda da bir inceleme yapılmıştır. Bu araştırmalar sonucunda kadının sinema sanatında müzik konulu filmlerde etkin olarak rol alışında ne gibi unsurların gerekli görüldüğü ne gibi eksiklikler olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Sinema, Sanat.

FILMS BASED ON MUSIC, THEME OF WOMAN

ABSTRACT

In this study, films based on music, the women's role in the success of these films have an effect on how well a study was conducted. During this research, which aspects of women in these films to the fore, and they came out of suggestions were made about which aspects should be in the forefront. The art of cinema has become indispensable to social life, moved to the big screen that makes important issues and no doubt the top players with the most important factor. Emerging technology, under the influence of the audience with both visual and auditory space in the art of cinema films with the theme of how women as a player on the pitch they are located was also a review. As a result of these studies of women's films based on the art of cinema as an effective role in the reception, such as how factors such as what deficiencies were found to be necessary.

Keywords: Women, cinema, art

1. GİRİŞ

Sinema, insan hayatında önemli bir yere sahip olan ve konularını da gerek yaşanmış hayatlardan gerekse de insanın hayal gücünden alıp onu perdeye taşıyan kitleler üzerinde oldukça büyük bir etkiye sahip olan sanat dallarından birisidir. Bütçesi ne olursa olsun, çekim aşamasında teknolojik imkânlar ne kadar zorlanılırsa zorlanılsın kitleler tarafından bir sinema filminin beğenilmesi konusuna bağlıdır. Seyirciyi perdeye çekebilmek için esas etken bir filmin işlediği konudur. Konu işlenirken kurgular, çeşitlendirmeler tasarlanır. Bu kurguların, çeşitlendirmelerin perdeye yansımada en büyük görev filmlerde rol alan oyunculara aittir. Bu çalışmada konu olarak müziğin işlendiği sinema filmlerinde “kadın” temasının ne şekilde yer aldığı üzerine bir inceleme yapılmıştır. Bu amaçla “Music of The Hearth”, “Copying Beethoven” ve “Hilary and Jackie” isimli üç sinema filmi incelenmiştir.

2. MÜZİK KONULU SİNEMA FİMLERİ

Müzik sanatı, sinema filmlerinin vazgeçilmezidir. Senaryosu ne olursa olsun herhangi bir film montaj aşamasında iyi kurgulanmış müziksel bir alt yapı olmaksızın neredeyse anlamsız kalacaktır.

Bir sinema filminin izleyiciyi perdeye çekebilmesinde görüntü, oyuncuların ustalıkları, yapılan animasyonlar, görsel efektler vb. süphesiz önemlidir. Bu aşamada iyi tasarlanmış bir afiş bile belki yeterli olacaktır. Ancak bir sinema filminin akılda kalıcı olabilmesi hususunda olmazsa olmazı filmin iyi bir müziksel alt yapı ile desteklenmiş olmasıdır. Örneğin Love Story, The Godfather, James Bond. Tüm bunlar sinema sektöründe var olan her yönetmenin özenle dikkat ettiği önemli unsurlardır. Senaryo yazarları, müzik sanatını, sinema sanatında filmlere eşlik yapması dışında, başlı başına ana tema olarak kullandığı birçok film vardır. Bu bölümde yukarıda adı geçen müzik sanatını konu alan üç sinema filmi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Bu bilgiler arasında filmlerin türü, yapım yılı, oyuncularını, süresi ve konusu hakkında açıklayıcı bilgiler yer almıştır.

2.1. Music of The Heart(50 Cesur Kemancı)

Şekil 1. Music of The Heart Film Afişi.

Tür: Dram, Müzik

Yapım: 1999

Oyuncular: Meryl Streep, Aidan Quinn, Angela Bassett, Gloria Estefan, Cloris Leachman

Süre: 2 saat 4 dakika

Filmin Özeti

Music of The Heart(Şekil 1) filminde Roberta Guaspari(Meryl Streep) kocası tarafından terkedilen iki çocuk annesi bir kadındır. Ayakta kalmak için kötü şartlarda da olsa çalışmaya başlar. Bir gün onu iyi bir kemancı olduğu günlerden tanıyan eski bir arkadaşı vasıtasıyla yeni açılan bir okuldan haberdar olur ve orada müzik dersleri vermeye başlar. Doğu Harlem'deki belalı ve kontrolden çıkmış eğitim sistemi içerisinde mucizevi bir müzik programını fedakârlıkla uygulayarak göz yaşartıcı bir başarı elde eder. Harlem'deki fakir çocuklara müziğin güzelliklerini ve keman çalmayı öğretmeyi amaçlayan idealist bir kadın olan Roberta, hayat mücadelesi sırasında elinde ne varsa kaybetmiştir. Fakat tutkuyla inandığı müzik sayesinde inanılmaz olaylar meydana gelir. Hayata kendisi tutunduğu gibi çevresindekileri de teşvik eden, insanları hayata bağlayan bir kadının hikayesini anlatan film muhteşem bir final ile sona erer.

2.2. Copying Beethoven(Beethoven'ı Anlamak)

Şekil 2. Copying Beethoven Film Afışı

Tür: Biyografi, Dram, Müzik, Romantik, Tarih

Yapım: 2006 Gösterim: 27 Nisan 2007 (Türkiye)

Oyuncular: Diane Kruger, Ed Harris, Matthew Goode, Joe Anderson, Ralph Riach, Bill Stewart, Matyelok Gibbs

Süre: 1 saat 44 dakika

Filmin Özeti

Copying Beethoven(Şekil 2) filminde Beethoven(Ed Harris) fırtınalarla geçen yaşamının olgunluk dönemindedir. Kulakları da ileri derece işitme yeteneğini kaybetmiş ancak yapmakta olduğu 9. Senfoni üzerinde hararetle çalışmaktadır. Yapımcısı Wenzel Schlemmer (Ralph Riach) ise bu sırada kanserden ölmektedir. Beethoven'ın notaların temize çekilmesi ve çoğaltılabilmesi amacı ile isteği üzerine bir yardımcıya ihtiyacı vardır. Schlemmer, senfoniye tamamlamakta yardım etmesi için müzik alanında iyi bir kariyer yapmak amacıyla, o dönemde dünyanın müzik başkenti olan Viyana'ya gelen Anna Holtz'a (Diane Kruger) bir teklif yapar. Genç Anna Holtz'un tüm hayali iyi bir besteci olmaktır. Konservatuarda okurken, yaşayan en büyük ve yetenekli besteci Ludwig van Beethoven'ın (Ed Harris) yanında çalışma fırsatı yakalamıştır. Anna, bu teklifi kabul ederken Beethoven'ın birlikte çalışması çok güç bir insan olduğundan habersizdir. Beethoven başlangıçta bayan olması nedeni ile durumdan pek hoşlanmaz. Geçen sürede Anna Beethoven'ın sağ kolu haline gelir lakin bu süreçte sevgilisi ve kendi yaşamına da veda etmek zorunda kalır. Anna, uzun zamandır beraber olduğu Martin'den (Matthew Goode) evlenme teklifi alır. Martin ve Beethoven arasında bir seçim yapmak zorunda kalacaktır. Viyana'dan kaçmayı dener ama başaramaz; yazgısı Beethoven'inkine bağlanmıştır. Beraber çalıştıkları süre içinde aralarında vazgeçilemez bir bağ oluşacaktır. Sanatçının ölüm döşegine dek geçen günler sonunda film nihayete erer.

2.3. Hilary and Jackie (Paylaşılmayan Tutkular)

Şekil 3. Hilary and Jackie Film Afışı.

Tür: Dram, Müzik.

Yapım: 1998

Oyuncular: Emily Watson, David Morrissey, Rachel Griffiths, James Frain, Celia Imrie, Charles Dance

Süre: 2 saat 1 dakika

Filmin Özeti:

Hilary ve Jackie(Şekil 3) filmi müzik ile hayata başlayan iki kız kardeşin hikâyesini anlatır. Fotoğraflarda herkes gülümser mantığı ile yetişen Jackie küçük yaşlarda kendisinden yetenekli olduğunu düşündüğü ablası Hilary'yi kıskanmaya başlar. Ablasını geçmek için çabaları sonuç verir ve dünyaca ünlü bir çello virtüözü olur. Hilary ise başarısız bir kariyerin ardından bir orkestra şefi ile evlenir. Bir turne dönüşü Jackie Hilary'e kocası ile yatmak istediğini söyler. Kardeşinin her istediğini yerine getiren Hilary bunu da kabul eder. Giderek mutsuzlaşan Jackie hastalanır ve çok sevdiği çelloyu bile çalamaz hale gelir.

3. MÜZİK KONULU FİMLERDE KADIN TEMALARI

Çalışmanın bu bölümünde yukarıda ana hatları verilen, müzik sanatını konu edinen üç filmde “kadın” a hangi bakış açılarıyla yer verildiği üzerinde ki tespitler yer almaktadır. Bu amaçla söz konusu filmlerde ki kadın karakterlerin sinema perdesine yansıyan özellikleri incelenmiş ve özellikle hangi sosyo-kültürel mesajların çıkarılabileceği üzerinde durulmuştur. Toplumda sinema sanatının kültür eğitimi amaçlı kullanılabilirliği, filmlerde işlenen konuların verebildiği mesajlarla orantılıdır. Seçilen filmlerde ortak nokta şudur ki kadınlar karakteristik olarak ön plandadır. Her bir filmde farklı bir temada yer alan kadınların toplumda saygın bir yeri olduğuna dikkat çekilmiştir.

Music Of The Heart filminde Roberta(Şekil 4) karakterinde tespit edilen başlıca kadın temaları şunlardır.

Şekil 4. Music of The Heart Filminde Roberta.

Duygusal bir yapıya sahip olan Roberta ile ne kadar sıkıntı içinde olursa olsun hayata tutunarak muhteşem bir başarıyı yakalayan bir kadın imajı çizilmiştir. Liderlik vasfı ile Harlem'deki hayatta başarıya dair beklentisi olmayan bir öğrenci topluluğunu(Şekil 5) Bach'ın Re Minör İki Keman Konçertosuna eşlik edecek bir seviyeye getiren bir kadın teması yer almaktadır.

Şekil 5. Roberta ve Öğrencileri.

Kalbinde olan müzik sevgisini öğrencilerine aşlamak için neredeyse tüm serveti olan 50 adet kemanı hiç düşünmeden öğrencilerinin kullanımına sunan fedakâr bir öğretmen teması ile izleyicilere yardımsever bir eğitimci teması sunulmaktadır. Bireysel müzik eğitiminin ne derece önemli olduğunu ve bu eğitimin verilirken en önemli olan etkenin müziğin kalpten gelen bir sevgiyle sabırla öğretilmesi gerektiğinin kadın bir öğretmen tarafından vurgulanmaktadır. Müzik eğitiminde diğer bir önemli bir etkenin disiplinli bir çalışmanın gereği olduğu da yine Roberta tarafından sergilenen başarılı bir tema olarak filmde yer almaktadır.

Copying Beethoven filminde Anna Holtz(Şekil 6) karakterinde tespit edilen başlıca kadın temaları şunlardır.

Şekil 6. Copying Beethoven Filminde Anna ve Beethoven

Müziğin tutkuya dönüştüğü bir yaşama savaşının konu olarak işlendiği filmde Beethoven duyma yetisini neredeyse kaybetmiş ve en büyük eserini tamamlamaya çalışmaktadır. Notalarının orkestrasyonunu yapmak üzere yardımcısı Sclemmer'ın rahatsızlanması sonucu tanıştığı ve Beethoven'a önerdiği Anna, yetenekli bir konservatuar öğrencisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mesleği uğruna özel hayatından bile vazgeçen, Beethoven'ın yaşamındaki en büyük eseri tamamlanmasında başrol oynayan kadın olarak perdeye yansıyanbu kadın teması ile topluma son derece anlamlı bir mesaj verilmektedir.

Kadının müzik sanatında mesleki anlamda hor görüldüğü bir dönemi açıkça yansıtan bu filmde yaşanan olaylar zinciri, bir kadının ne derecede başarılı bir müzisyen olabileceğini ön plana çıkarmaktadır. Özellikle Beethoven ile ilk karşılaşma sahnesinde Beethoven'ın Sclemmer'ı test etmek için bilinçli olarak yaptığı hataların olduğu kopyalardaki bölümleri farketmesi ve olması gerektiği gibi düzeltilmesi Anna'nın Beethoven'ın müziğini ne kadar derin bir şekilde incelediği ve özümseydiğini gözler önüne sermektedir. Bu testi başarıyla geçtiği içinde 9. Senfoni'nin notaya alınması gibi onurlu bir görevi hak eden bir kadın teması görülmektedir.

Filmin son sahnelerinde(Şekil 7) 9. Senfoni'yi yöneten bir şef ve şefi de orkestra çukurunda yöneten bir kadın teması görülmektedir. Oldukça zor bir görevi korkusuzca alan Anna Holtz burada müzik dehası olan Beethoven'ın duyan yönü olmayı da başaran bir kadın temasını temsil etmektedir.

Şekil 7. Copying Beethoven Filminin Final Sahnesi

Konserde son ölçü bittiğinde salonda anlatılmaz bir coşku varken bunu duyamadığı için fark edemeyen sırtı seyirciye dönük olan Beethoven'ı elinden tutup kendisini ayakta alkışlayan kalabalığa çevirdiğinde Beethoven için anlaşılması anlamasını kolaylaştıran bir kadın teması beyaz perdeye yansıtılmıştır.

Hilary and Jackie filminde tespit edilen başlıca kadın temaları şunlardır.

Müzik eğitimcisi ve piyanist bir anne teması ile karşımıza çıkan bir kadın teması ile başlayan filmde iki kızkardeşin müzik eğitimi macerasının tam anlamıyla trajedi ile bitişi anlatılmaktadır.

İlk başlarda kıskançlık duygusunun altı çizilen bu filmde mutluluk arayışını çello çalmada başarı olarak gören Jackie(Şekil 8), filmde dünyaca ünlü bir virtüöz seviyesine gelen ama bu uğurda sağlığını kaybederek hayata acılar içinde veda eden bir kadın teması olarak izlenmektedir.

Şekil 8. Hilary and Jackie Filminde Jackie.

Hilary(Şekil 9) ise herşeyin fazlasının zarar olduğunu mutluluğun sırrının aşırılıklarla gelmeyeceğini sergileyen bir kadın temasıdır. Filmin ilk sahnelerinde çaldığı flüt ile Jackie'ye oranla müzikte daha yetenekli olarak gösterilen, konserlere çıkıp seyirciyi adeta büyüleyen küçük yaşta büyük ödüller kazanan Hilary, konservatuar yıllarının geçtiği sahnelerde ise flüt çalmada belirli bir seviyeden öteye geçemeyeceği gerçeğini farkederek Jackie'nin gölgesinde kalmıştır. Sergilenen bu tema ile izleyicilere bir insanın hayatta ne zaman ne gibi olaylar ile karşılaşabileceği üzerine güzel bir mesaj verilmiştir.

Düzenli bir aile hayatının önemini de vurgulandığı filmde dünyaca ünlü bir müzisyen olmasına rağmen bir türlü mutluluğu yakalayamayan Jackie küçükken yeteneğini kıskandığı ablasının evlilik hayatına da özenmiştir. Bu anlamda filmde duygusal bunalıma giren bir kadının ne gibi hatalar yapabileceği konusunda da çarpıcı sahneler yer almaktadır.

Şekil 9. Hilary and Jackie Filminde Hilary.

Jacqueline du Pre'nin hayat hikâyesini tema olarak işleyen filmde yaşadığı döneme damgasını vuran bir kadının mesleki olarak başarısı tartışılmaz derecede güzel bir şekilde kurgulanmıştır. Bu anlamda film müzik eğitimi alan öğrencilere ilham kaynağı olacak niteliktedir. Özellikle müzik alanında önemli bir noktaya gelebilmenin çok çalışmadan geçtiği filmde açıkça gözler önüne serilmiştir.

4. SONUÇLAR

Toplumlarda kadınların yeri ve öneminin en kolay sanat yoluyla anlatılabileceği ve öğretilbileceği düşüncesinden yola çıkılarak hazırlanan bu çalışmada sinema sanatında müzik sanatının yeri ve önemi vurgulanmıştır. Sinema sanatının vazgeçilmez ögesi film müzikleridir. İzleyiciler üzerinde oldukça etkili olan müzik sanatını konu alan filmlerde kadınların ne gibi bir tema ile yer aldığına dair bulgular görülmektedir.

Toplumda başarılı bir yere sahip olmak için üç filmde de tek bir yol göze çarpmaktadır. Filmlerdeki tüm kadın temalarında ortak olan yönlerden en önemlisi hayatta istenilen şeylerin yorulmadan çalışarak elde edilebileceği mesajının izleyicilere verilmesidir.

Müzik eğitiminin sabırla ve disiplinle verildiğinde ne gibi başarılar elde edilebileceği konusunda kadın bir öğretmenin ne derece başarılı olabildiği ve özel yaşamında ne sıkıntısı olursa olsun bunu sadece işine yoğunlaşarak aşabileceği teması “Music of the Heart” filmiyle verilmiştir.

Copying Beethoven filminde çalışması zor bir bestecinin sağ kolu olabilen bir kadın teması ile kadınlarında müzik sanatında büyük başarılar imza atılabileceği konusunda oldukça etkili bir mesaj verilmiştir.

Müzik sanatında en büyük başarılar kavuşmanın yolu şüphesiz ki çok çalışmaktan geçer. Ama önemli olan hedeflenen rotaya kendi yetenek derecesini bilerek yürümek ve yeri geldiğinde durabilmeyi bilmektir. Hilary and Jackie filmi Jackie'nin kısa süren başarılarla dolu bir hikâyesini anlatmaktadır. Ne var ki bu filmde tutkularının esiri olan bir virtüözün sağlığını ve son olarak yaşamını kaybetmesiyle sonuçlanan hikâyesi anlatılırken Hilary örneği ile de mutlu ve huzurlu bir yaşam için sadece müzik alanında başarılı olmanın yeterli olup olmadığı sorgulanmaktadır.

Müzik şüphesiz ki hayata renk katan bir unsurdur. Her bir filmde bu açıkça görülmektedir. Yine her filmde ayrı ayrı sahnelerde kadınların müzik sanatında ne gibi bir konumlarda bulunabileceğine dair çarpıcı örnekler bulunmaktadır. Yeri geldiğinde öğretmen, yeri geldiğinde bir virtüöz ve yeri geldiğinde de dünyaca ünlü bir bestecinin en görkemli eserini notaya alan onun müzik tarzını tam anlamıyla özümseyen bir konservatuar öğrencisi.

Filmler üzerinden verilen tüm bu örnekler ışığında şu sonuca varılabilir.

“Müzik konulu filmlerde kadın teması” üzerine seçilen üç film üzerinde görülüyor ki müzik sanatında hangi alanda olursa olsun aktif olarak yer alan kadınlar, tutkuları ve duygularını mantıkları yoluyla birleştirdikleri ölçüde inanılmaz başarılar elde etmişlerdir. Bunun olmadığı zamanlarda ise hüsrarla sonuçlanan olaylar izlenmektedir. Her üç filmde kurgulanan bu olayları başarıyla sahneye koyan kadın oyuncuların performansları sayesinde her üç filmde geniş bir izleyici kitlesine hitap etmeyi başarmıştır. Bir sinema filminde olması gereken en önemli özellikten birisi sahnelerin akılda kalıcılığıdır. İncelenen filmlerde başrolleri paylaşan kadınlar usta oyunculukları sayesinde hafızalarda yerini alan üç müzik konulu filme imza atmışlardır.

KAYNAKLAR

<http://www.sinemalar.com/film/4212/50-Cesur-Kemanci/>
http://tr.wikipedia.org/wiki/Copying_Beethoven
<http://www.sinemalar.com/film/532/Beethoveni-Anlamak/>
<http://www.sinemalar.com/film/6684/Paylasilamayan-Tutkular/>